

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
HE 131/2025 vp

Lastensuojelun Keskusliiton lausunto eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta

Lastensuojelun Keskusliitto (LSKL) kiittää mahdollisuudesta täydentää lausuntoa alkoholilain muuttamisesta eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle. Lakiesitys (HE 131/2025 vp) koskee alkoholin etämyyntiä, kotiinkuljetusta ja markkinointia. Täydentävän lausunnon aiheena on komission ja sosiaali- ja terveysministeriön välisiin neuvotteluihin liittyvät aiemmin salatut asiakirjat, jotka sosiaali- ja terveysvaliokunta päätti kokouksessaan 19.2.2026 julkistaa.

Lastensuojelun Keskusliiton lausunto

Lastensuojelun Keskusliiton näkemyksen mukaan Sosiaali- ja terveysvaliokunnan tulee edellyttää hallituksen esityksen HE 131/2025 vp vetämistä takaisin ja valmistelua uudelleen. Se, velvoittaako EU-lainsäädäntö ehdottomasti yli 8,0/5,5 tilavuusprosenttisten alkoholijuomien etämyynnin sallimisen, vaikuttaa oikeudellisesti epäselvältä EU-komission aiemmin vuonna 2022 esittämän kantansa sekä nyt valiokunnassa kuultujen asiantuntijalausuntojen perusteella. Hallituksen esityksessä (s. 68–69) etämyynnin rajaamista alkoholin vähittäismyyntirajaan on kuitenkin pidetty ehdottomana nimenomaan EU:n tavaroiden vapaan liikkuvuuden perusteella. **Lastensuojelun Keskusliitto pitää tärkeänä, että Suomi käyttää EU-oikeudellisen liikkumavaransa etämyyntiä koskevassa sääntelyssä siten, että kaikilla tavoilla ehkäistään alkoholista aiheutuvia haittoja lapsille ja nuorille.** Suomen tekemät ratkaisut eivät saa olla lapsen edun vastaisia.

Asiassa on pidettävä merkityksellisenä, että EU-komissio ilmaisi marraskuussa 2022 tyytyväisyytensä mallista, jossa yli 5,5 tilavuusprosentin (nykyinen vähimmäismyyntiraja 5,5 % ja 8 %) etämyynti ulkomailta olisi kielletty. Asian valmistelussa on ilmennyt merkittäviä puutteita eduskunnalle annetussa tiedossa. Komission kanssa käyty kirjeenvaihto on ollut osittain salattua, mikä on heikentänyt valiokuntien mahdollisuutta arvioida esityksen EU-oikeudellisia vaikutuksia. Jotta perustuslain 47 §:n mukainen tiedonsaantioikeus toteutuu, kaikki asiaan liittyvät komission asiakirjat tulee jatkossa toimittaa valiokunnille jo valmisteluvaiheessa.

Alkoholin etämyynnistä lapsille ja nuorille aiheutuvia haittoja on ehkäistävä tehokkaasti

Lastensuojelun Keskusliitto on aiemmassa [lausunnossaan](#) vastaustanut ko. uudistusta ja korostanut, että alkoholin etämyynti ja kotiinkuljetus vaarantavat lapsen oikeuden päihteettömään kasvuympäristöön. Lisäksi väkevien alkoholijuomien saatavuus voi lisääntyä merkittävästi, jos ulkomaiselle etämyynnille sallitaan nykyisessä hallituksen esityksessä ehdotetut, huomattavasti kotimaista myyntiä väljemmät rajat. Jopa 80-prosenttia sisältävien alkoholijuomien etämyyntiä olisi huomattava muutos nykyiseen oikeustilaan nähden. Muutos lisäisi riskiä alkoholin päätymisestä alaikäisten ulottuville sekä vaikeuttaisi lasten kasvuympäristöjen valvontaa.

Lastensuojelun Keskusliitto pitää haitallisena, jos ulkomaisia etämyyntiä harjoittavia toimijoita ei sido kansalliset vähittäismyyntirajat. Tämä johtaisi epäjohtonmukaiseen ja syrjivään sääntelyyn, jossa ulkomaiset etämyyjät asetetaan kotimaisia vähittäismyyjiä parempaan asemaan. Tämä heikentäisi myös Alkon vähittäismyyntimonopolin kansanterveydellisiä perusteita EU-oikeuden näkökulmasta, mitä on pidettävä ongelmallisena. Lastensuojelun Keskusliitto pitää tärkeänä, että alkoholihaittojen vähentämiseksi vahvojen alkoholien myynti perustuu Suomessa vahvaan Alkolle lakisääteisesti annettuun monopoliasemaan.

Lastensuojelun Keskusliitto pitää yleisesti ottaen tärkeänä, että lainsäädäntöön sisällytetään selkeät ja koordinoitua etämyyntisäännökset. Ulkomaisen etämyynnin prosenttirajojen tulisi vastata kotimaisen vähittäismyyntin rajoja. Yhdenmukaista sääntelyä tukevat sekä EU-oikeuden syrjimättömyysperiaatteet että EU-komission aiempi, vuonna 2022 esittämä myönteinen suhtautuminen malliin, jossa etämyynti yli kotimaisten vähittäismyyntirajojen on kielletty.

Näillä perusteilla lausuttavana oleva esitys on valmisteltava uudestaan EU-oikeudellisen liikkumavaran sisällä avoimesti, EU-oikeuteen nojaavalla tavalla ja niin, että suomalaisen alkoholipolitiikan keskeiset kansanterveystavoitteet ja yksinoikeusjärjestelmän perusta eivät vaarannu. **Lastensuojelun Keskusliitto muistuttaa, että kaiken kansallisen lainsäädännön on toteutettava lapsen etua ja että erityisesti alkoholia koskevan sääntelyn rajoitusten keventäminen voi lisätä lasten terveyshaittoja, lastensuojelun tarvetta, lasten kotiolosuhteiden turvattomuutta sekä vaikuttaa muilla kielteisillä tavoilla lasten hyvinvointiin.**

[Lainsäädännön seuranta](#)

Lastensuojelun Keskusliitto kiinnittää huomiota perustuslakivaliokunnan lausuntoon PeVL 1/2026 vp, jossa on tunnistettu esityksen haitalliset vaikutukset sekä ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin yleisesti että lasten ja nuorten hyvinvointiin ja yksilölliseen kasvuun. Perustuslakivaliokunta esittää, että valtioneuvosto seuraa ehdotettujen muutosten vaikutuksia väestön terveyteen ja erityisesti perheisiin ja lapsiin. Myös **Lastensuojelun Keskusliitto pitää tärkeänä, että ehdotetun lain vaikutuksia lapsiin ja nuoriin seurataan.**